

Seminář **Život ze svátostí**

12. 1. — 13. 4. 2023 ♥ Čtvrtky 19.15–21 h

**/: Chválím tebe, Pane můj, chválím tě,
můj Ježíši, :/**

**/: protože ty, ty jediný, ty jsi hoden
uctívání. :/**

Dům zavoní večeří poslední, Pán chléb nám dá, v němž
On sám zůstává.

Chléb rozdává, přichází loučení: "Zde, Tělo mé a skrze ně
odpuštění".

Chcem, každý z nás, spatřit zem plnou krás, Ježíš je klíč.

Číš pozvedám, k přátelům promlouvám: "Zde, Krev je má,
jež za vás se prolévá."

Láskyplné Kristovo učení, všem Slovo Tvé přináší spasení.

Chcem, každý z nás, spatřit zem plnou krás, Ježíš je klíč.

Seminář **Život ze svátostí**

12. 1. — 13. 4. 2023 ♥ Čtvrťky 19.15–21 h

Shrnutí svátostí Velikonoce

Velikonoce - pramen svátostí

- ▶ At' tento oltář je pro nás znamením Krista, z jehož probodeného boku vytryskla krev a voda, pramen a počátek svátostí Církve.
- ▶ (z modlitby žehnání oltáře)

Postní doba

- ▶ Čas přípravy na obnovení křestních závazků.
- ▶ Pro katechumeny - závěrečná fáze přípravy na přijetí iniciačních svátostí (křest, biřmování, eucharistie).
- ▶ Obřady Velikonoc nás vedou k hlubšímu pronikání do tajemství svátostí.

Zelený čtvrtek

- ▶ Poslední večeře
 - ▶ Eucharistie
 - ▶ Svátost kněžství

Missa chrismatis - mše při svěcení olejů

- ▶ Dopoledne v katedrále - biskup společně s kněžími za účasti věřících
- ▶ Obnova kněžských závazků
- ▶ Svěcení olejů

Obnova kněžských závazků

- ▶ Nejmilejší bratři, opět slavíme památku dne, kdy Kristus Pán dal apoštolům účast na svém kněžství. Jejich prostřednictvím dává své kněžství i nám. Vzpomeňme dnes s vděčností na den, kdy nám byla svěřena kněžská služba. A obnovme své rozhodnutí věrně sloužit Kristu a jeho církvi.
- ▶ Jako váš biskup se vás ptám: Chcete znovu slíbit přede mnou a před celým tímto shromážděním, co jste kdysi slíbili?
- ▶ Chcete být zajedno s Pánem Ježíšem, chcete se zřici sami sebe a chcete zůstat věrni poslání, které jste s radostí na sebe vzali z lásky ke Kristu a jeho církvi?
- ▶ Chcete být z lásky k lidem nezištnými a věrnými rozdateli Božích tajemství, především těla a krve Páně, a chcete poctivě učit pravdu jako Ježíš, náš Mistr a Pán?
- ▶ Kéž sám Kristus, jediný a věčný Velekněz, přijme vaše vyznání a kéž vás svou milostí upevní.

- ▶ Potom se biskup obrátí k lidu a pokračuje:
- ▶ A nyní se obracím na vás, kteří jste se tu se svými kněžími shromáždili: **Modlete se za své kněze.** Prosme Pána, ať naplní své kněze svým svatým Duchem, ať jim dá všechny potřebné dary, aby věrně konali svou službu a aby všechny, kdo jsou jim svěřeni, vedli bezpečně po cestě spásy.
- ▶ Lid: Prosíme tě, vyslyš nás.
- ▶ **A modlete se i za mě.** Prosme Pána: ať je váš biskup věrný svému apoštolskému poslání a ať se mezi vámi opravdu stane obrazem Ježíše Krista, velekněze, dobrého pastýře, učitele a služebníka všech.
- ▶ Lid: Prosíme tě, vyslyš nás.

Svěcení olejů

- ▶ Olej nemocných
 - ▶ Používá se při udílení svátosti nemocných.
- ▶ Olej katechumenů
 - ▶ Používá se při pomazání katechumenů před křtem.
- ▶ Křížmo
 - ▶ Používá se při křtu, biřmování, kněžském a biskupském svěcení, při svěcení kostela a oltáře.

Olej nemocných

- ▶ Bože, Otče veškeré útěchy,
v tobě nacházejí nemocní útěchu a zdraví
skrze tvého Syna.
Shlédni na naši víru
a vyslyš naše prosby:
Sešli nám z nebe Utěšitele, svého Svatého Ducha,
a požehnej + tento olej pro naše nemocné.
Kéž podle tvé vůle užíváme tohoto oleje
k mazání nemocných,
abys jim dal zdraví těla i duše,
abys utišil jejich bolest, v slabosti je posilnil,
vyléčil jejich nemoc.
Ať je pro nás tvůj svatý olej, Bože
znaméním tvé milosti a tvého požehnání
ve jménu našeho Pána, Ježíše Krista.

Olej katechumenů

- ▶ Bože, sílo svého lidu,
na tebe spoléháme,
když podle tvé vůle užíváme **oleje**
jako znamení síly.

Prosíme tě:

Požehnej + tento olej pro naše katechumeny;
a všem, kteří budou tímto olejem označeni,
dej **moudrost a sílu svého Svatého Ducha,**
aby stále **lépe rozuměli Kristovu evangelium**
a aby v nich rostlo **odhodlání Krista následovat.**

Přijmi je za své syny
a dej jim nový život ve své církvi.
Skrze Krista, našeho Pána.

Křížmo

- ▶ Modleme se k Bohu, všemohoucímu Otci, aby požehnal a posvětil toto křížmo. A prosme za všechny, kdo budou tímto olejem pomazáni, aby v nich Boží milost vnitřně působila a aby došli spásy.
- ▶ Bože, ty dáváš všechnen růst, tělesný i duchovní. Přijmi za to náš dík a naše chvály, které ti vzdáváme spolu s celou církví. Neboť tys na počátku přikázal zemi, aby vydala stromy přinášející plody podle svých druhů; a **země vydala také olivy a jejich olej**, z kterého se připravuje křížmo. A tak prorok David, jako by **předem uviděl** veliký dar tvých svátostí, mohl opěvovat **olej, kterým se rozjasní naše tvář.**

- ▶ A když jsi přívalem potopy zničil hříchy lidí, **olivovou ratolesti zvěstovala holubice**, na znamení darů budoucích, že se zemi **vrátil pokoj**. A na nás se to nyní uskutečňuje: skrze křestní vodu se ničí naše hříchy a **skrze pomazání olejem se naše tvář rozjasní a naplní pokojem**. Mojžíšovi, svému služebníku, jsi přikázal, aby svého bratra Árona ustanovil pro kněžskou službu: a když se Áron očistil vodou, byl **olejem pomazán na kněze**. A ještě větší věci se staly, když tvůj Syn, náš Pán Ježíš Kristus, si vyžádal od Jana křest v Jordáně: neboť v podobě holubice sestoupil na něj Duch Svatý, a bylo slyšet hlas, kterým jsi vydal svědectví, že Ježíš je tvůj **jednorozený Syn**, v němž máš zalíbení; a tak jsi veřejně potvrdil, že on je ten, o kterém David předpověděl: **Budeš pomazán olejem radosti**, jako nikdo z tvých druhů.

- ▶ Všichni koncelebranti vztáhnou pravou ruku nad křížmo a drží ji takto až do konce této modlitby.
- ▶ Proto tě, Bože, prosíme:
posvět' a požehnej + tento olej;
a přispěj nám silou svého Svatého Ducha i mocí svého Krista.
Vždyt' podle něho se tento olej
k pomazání tvých kněží, králů, proroků a mučedníků **nazývá křížmem.**
Potvrď toto křížmo, ať je **znaméním spásy a života**
pro všechny, kteří vycházejí znovuzrození
z duchovní koupele křtu.
Posvět' všechny, kdo budou tímto křížmem pomazáni,
zahlad' jejich hříšnost, a ty sám v nich přebývej,
aby jejich čistý život vydával vůni líbeznou.
Posvět' je, jako jsi posvětil svého Syna
na kněze, proroka a krále,
a obleč je do roucha neporušitelnosti.
A dej, ať je toto křížmo křížmem spásy
pro všechny, kdo se z vody a z Ducha Svatého
narodí k novému životu:
ať dostanou podíl na životě věčném
a společenství v tvé slávě.

Mše na památku Večeře Páně

- ▶ Ve večerních hodinách se slaví mše na památku poslední večeře Páně. Má se jí zúčastnit celá místní obec a všichni kněží a přísluhující při ní mají konat svou službu.
- ▶ Touto mší se slaví **památka ustanovení eucharistie** neboli Pánovy paschy, kterou jsou mezi námi neustále **přítomna svátostná znamení oběti nové smlouvy**. Také se slaví **památka ustanovení kněžství**, kterým je ve světě neustále přítomno poslání a obět' Krista. Nakonec se slaví **památka lásky**, kterou nás Pán miloval až k smrti.

Bohoslužba slova

- ▶ **1. čtení - Ex 12,1-8.11-14**
- ▶ *Ustanovení o velikonoční večeři.*
- ▶ **Žalm 116 Odp.: Kalich požehnání je společenstvím krve Kristovy.**
- ▶ **2. čtení - 1 Kor 11,23-26**
- ▶ Co jsem od Pána přijal, v tom jsem vás také vyučil: Pán Ježíš právě tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, rozlámal ho a řekl: „Toto je moje tělo, které se za vás (vydává). To číňte na mou památku.“ Podobně vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, potvrzená mou krví. Kdykoli z něho budete pít, číňte to na mou památku.“ Kdykoli totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt Páně, dokud (on) nepřijde.
- ▶ **Evangelium - Jan 13,1-15**
- ▶ *Projevil jim lásku až do krajnosti. (Mytí nohou)*

Eucharistická modlitba

- ▶ Přijmi tedy milostivě, Bože, oběť svých služebníků i celé své rodiny
v den, kdy náš Pán Ježíš Kristus přikázal učedníkům slavit oběť jeho těla a krve. ...
- ▶ Neboť on právě dnes, večer předtím, než trpěl za naši spásu a za spásu celého světa, vzal do svatých a ctihodných rukou chléb ...

Přenesení svátosti oltářní

- ▶ Eucharistie se na konci bohoslužby slavnostně přenáší z oltáře na nějaké vhodné místo, kde bude uložena až do obřadů velikonoční vigilie.
- ▶ Bývá zvykem tento průvod vnímat jako Ježíšův odchod do Getsemanské zahrady a na tomto místě zůstat k bdění a adoraci.
- ▶ Po skončení bohoslužby se z oltáře odnese kříž i oltářní plátno. Tím se se zvýrazňuje skutečnost, že se až do velikonoční vigilie **neslaví eucharistická bohoslužba.**

Velký pátek

- ▶ V tento den se nikde neslaví mše svatá, ve středu naší pozornosti je **Kristův kříž jako zdroj odpuštění hříchů.**
- ▶ Po přímluvách následuje obřad **uctívání kříže.**
- ▶ Kříž pro uctívání má být dostatečně velký a krásný.
- ▶ Tento obřad ať je naplněn vznešeností hodnou tohoto tajemství naší spásy.
- ▶ Nesmí se použít více křížů z důvodu pravdivosti znamení: byli jsme vykoupeni jedinou obětí našeho Pána na kříži. Zároveň ale má mít příležitost uctít kříž každý z věřících, protože **osobní adorace kříže je nejvýznamnější částí této liturgické slavnosti**; jedině v případě velkého množství lidu se zvolí obřad společného uctívání všemi zároveň.

Ježíš na kříži - všechny svátosti

- ▶ Dívat se na kříž, otvírat se jeho milosti.
- ▶ Ježíšova smrt nám otvírá nový život.
- ▶ Při křtu jsme ponořeni do je smrti a vzkříšení a stáváme se novým stvořením.
- ▶ Ježíš je obětí (eucharistie) a je zároveň knězem, který obětuje své tělo (kněžství).
- ▶ Krev a voda - křest, eucharistie - dar Kristova otevřeného srdce.
- ▶ Otevřená rána v boku - vznik církve jako Kristovy nevěsty - jako Eva z Adamova žebra (manželství); sv. Pavel - vztah Krista a církve x muže a ženy.

Otče, odpust' jim

- ▶ Svátost smíření
- ▶ Proto visí na kříži, aby mohl darovat odpuštění.
- ▶ Ví, že jsme odkázáni na Boží milosrdenství.
- ▶ Vyznává zástupně na svém těle Otci hříchy celého světa - vzal je na sebe při křtu v Jordánu, nyní je předkládá Otci a přijímá „mzdu hříchu“ - smrt.
- ▶ *(Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu. Řím 6,23)*
- ▶ Přebírá zodpovědnost, nese vinu, vyprošuje nám u Otce milost odpuštění.
- ▶ To, že se můžeme zpovídat, že můžeme vyznat před Bohem svou vinu, je milost kříže.
- ▶ Ježíš je takto přítomen u každé naší zpovědi, prosí spolu s námi, doplňuje to, co nám chybí.
- ▶ Dívat se na kříž před zpovědí, naslouchat jeho hlasu, důvěřovat mu.

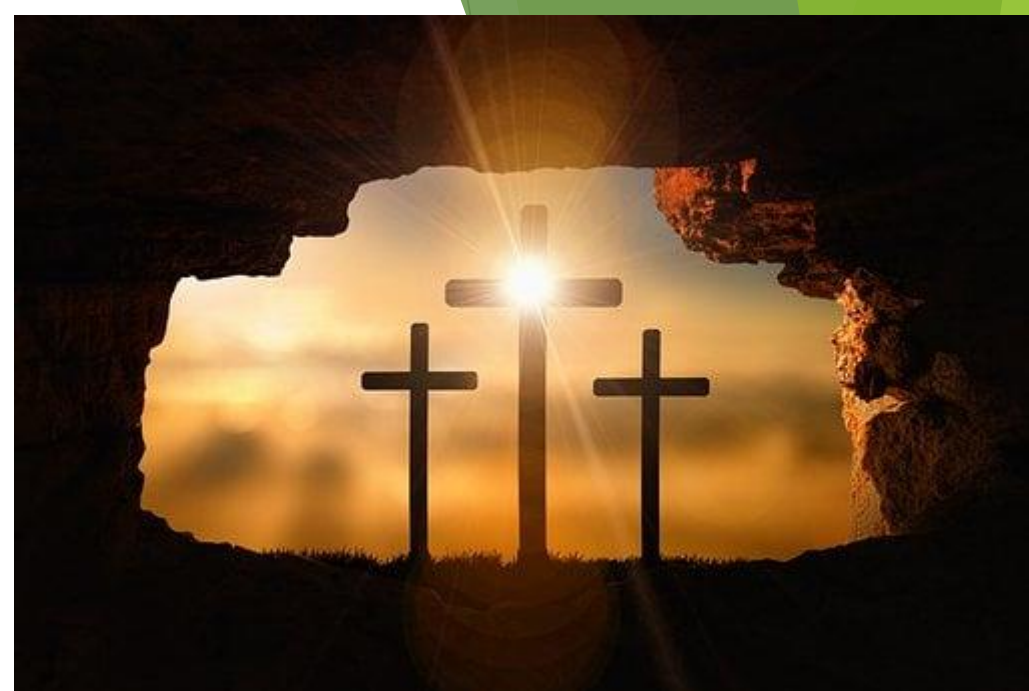
Odevzdávám svého Ducha

- ▶ **Biřmování**
- ▶ Ježíš předává Otci to poslední, co má
- svého ducha - Ducha svatého.
- ▶ Otec poslal Ducha k Marii, aby ji zastínil, a Duch působil v celém Ježíšově životě.
- ▶ Ted' Syn končí své poslání a vrací Ducha Otci.
- ▶ Tím slibuje jeho nový příchod z nebe.
- ▶ O Letnicích pak přijde jako dar církvi, aby mohl působit ve svátostech.

Dnes budeš se mnou v ráji

- ▶ Pomazání nemocných
- ▶ Ježíš svým slovem otvírá hříšníkovi nebe.
- ▶ Maže všechno co bylo, dává dar věčného života.
- ▶ Dnešek smrti se stává dneškem života.
- ▶ Zločinec nemůže Pánu nabídnout nic, Pán mu naopak dává všechno.
- ▶ Pro něho také visí na kříži, také jemu jsou nabídnuty plody vykoupení.
- ▶ Pán může svou milostí proměnit všechno, přijmout do svého království všechny.
- ▶ Nesmírný dar svátostí - církev spravuje něco, co ji nekonečně přesahuje.

Velikonoční vigilie

- ▶ **Obnova křestních slibů**
- ▶ Obnovou křestních závazků vrcholí naše úsilí o vnitřní obnovu během postní doby.
- ▶ **Křest, biřmování a eucharistie katechumenů**
- ▶ Křest - ponoření se do vody. Toto ponoření do vody je symbolem ponoření katechumena do Kristovy smrti, z níž povstává jako nové stvoření. Pro toto úzké spojení křtu s Kristovým vzkříšením je **nejvhodnějším termínem k udílení křtu právě tato noc.**

Velikonoční vigilie

- Po krátké slavnosti velikonoční svíce (první část obřadů této veliké noci) uvažujeme o tom, co Pán Bůh od počátku konal pro svůj lid, důvěřujeme jeho slovu i příslibu (druhá část - bohoslužba slova); a když se blíží den, jsme spolu s těmi, kdo se znovu narodili ve křtu (třetí část), povoláni k hostině, kterou Pán svou smrtí a zmrtvýchvstáním připravil svému lidu, dokud nepřijde (čtvrtá část).

Křestní bohoslužba

- ▶ Třetí část vigilie je křestní bohoslužba. **Přechod Kristův i náš se nyní slaví ve svátosti.** Plně je to vyjádřeno v těch kostelích, které mají křtílnici, a tím více, když se slaví uvedení dospělých do křesťanského života nebo aspoň křest dětí.
- ▶ Avšak i když se křest nekoná, přece se ve farních kostelích má svítit křestní voda.

Svěcení vody

- ▶ Potom kněz světí křestní vodu. S rozepjatýma rukama říká následující modlitbu:
- ▶ Všemohoucí, věčný Bože, tvá neviditelná moc působí, že svátosti jsou viditelným znamením tvé milosti.
Stvořil jsi vodu a při různých příležitostech jsi ukazoval, že její účinky naznačují náš křest.
- ▶ Už na počátku, když se tvůj Duch vznášel nad vodami, vložil jsi, Bože, **do vody život a požehnání.**
A když jsi v **přívalech potopy** zničil hřích, stala se voda znamením nové spravedlnosti a nového života.
Když jsi **převáděl svůj lid z egyptského otroctví Rudým mořem**, myslel jsi na ty, kdo budou pokřtěni.
- ▶ A když byl tvůj **Syn pokřtěn vodou Jordánu**, pomazal jsi ho Duchem svatým;
když visel na kříži, **vytryskla z jeho probodeného srdce krev a voda**,
a když vstal z mrtvých, dal učedníkům **příkázání:**

- ▶ Jděte a učte všechny národy a **křtíte je** ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.
- ▶ Shlédni tedy, Bože, na svou církev a **otevři jí pramen vody, tryskající do života věčného.** Kéž tvůj svatý Duch učiní tuto vodu znamením milosti tvého jednorozeného Syna: **At' svátost křtu smyje všechno staré a špatné, aby člověk, stvořený k tvému obrazu, povstal z vody a z Ducha svatého k účasti na tvém životě.**
- ▶ Kněz ponoří paškál do vody a pokračuje:
- ▶ Prosíme tě, Bože:
At' skrze tvého Syna sestoupí do tohoto křestního pramene síla Ducha svatého,
- ▶ aby všichni, kdo budou **ve křtu spolu s Kristem pohřbeni, ve křtu s ním také vstali ze smrti k životu.** Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků.

Křestní obřady

- ▶ Zřeknutí se ducha zla
- ▶ Trojí vyznání víry
- ▶ Křest
- ▶ Pomazání pokřtěných dětí křížmem.
- ▶ Předání bílého roucha
- ▶ Rozsvícení křestních svící od paškálu a předání pokřtěným.
- ▶ Udělení svátosti biřmování nově pokřtěným dospělým.

Obnova křestního vyznání

- ▶ Po skončení křtu a biřmování všichni vstojte a s rozsvícenými svíčkami v rukou obnoví křestní vyznání.
- ▶ **My všichni máme účast na Kristově vítězství nad smrtí:** Neboť křtem jsme byli spolu s Kristem pohřbeni, abychom s Kristem vstali k novému životu. Proto nyní vykonejme to, **nač jsme se čtyřicet dní připravovali, a obnovme své křestní vyznání:** Zřekněme se ducha zla a vyznejme víru v Krista Ježíše, zřekněme se hříchu a slibme, že chceme sloužit Bohu v jeho svaté církvi.
- ▶ Chcete tedy **žít ve svobodě dětí Božích**, a zříkáte se proto hříchu?
- ▶ Chcete, aby vás nikdy hřích neovládl, a zříkáte se proto všeho, co k němu láká?
- ▶ Zříkáte se tedy ducha zla a všeho, co působí a čím se pyšní?
- ▶ Potom kněz pokračuje:
- ▶ Věříte v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země?
- ▶ Věříte v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se narodil z Marie Panny, byl ukřižován a pohřben, vstal z mrtvých a sedí na pravici Otcově?
- ▶ Věříte v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení mrtvých a život věčný?

- ▶ Kněz končí slovy:
- ▶ Všemohoucí Bůh, Otec našeho Pána Ježíše Krista, nás vysvobodil z hříchu a dal nám život z vody a z Ducha svatého. Kéž v nás svou milost chrání, abychom byli s Kristem spojeni na věky věků.
- ▶ Kněz kropí lid svěcenou vodou.
- ▶ Úkony i slova mají připomenout křest, který věřící přijali.
- ▶ Zpěv: *Viděl jsem pramen vody, který vyvěral z chrámu na pravé straně, aleluja. A všichni, k nimž voda dosáhla, byli uzdraveni a volají: Aleluja, aleluja.*
- ▶ Nově posvěcená křestní voda je nalita do kropenek u vchodu kostela a bude nám připomínat při každém příchodu naše křestní zasvěcení.

Slavení eucharistie

- ▶ Čtvrtá část vigilie je slavení eucharistie, je to zároveň její **vyvrcholení**, protože v plném významu je eucharistie svátost velikonoční, totiž **památka oběti na kříži a přítomnost vzkříšeného Krista**, dovršuje uvedení do křesťanského života a dává okusit prožívání věčných Velikonoc.
- ▶ Toto slavení eucharistie at' se **nekoná ve spěchu**; je třeba, aby všechny obřady a slova měly i navenek **co největší působivou sílu**: přímluvy, jichž se poprvé účastní novokřtěnci již jako věřící, mající podíl na královském kněžství; přinášení darů za účasti nově pokřtěných; eucharistická modlitba zpívaná spolu s příslušnými vsuvkami; a konečně přijímání eucharistie jako okamžik plné účasti na právě slaveném tajemství.

Neděle vzkříšení

- ▶ *Téhož dne večer - prvního dne po sobotě - když byli učedníci ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš, postavil se uprostřed nich a řekl: „Pokoj vám.“ Když to řekl, ukázal jim ruce a bok. Učedníci se zaradovali, když spatřili Pána. Ježíš jim znovu řekl: „Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.“ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“ (Jan 20,19-23)*
- ▶ Ježíš přichází za apoštoly zavřenými dveřmi.
- ▶ Přináší pokoj - odpuštění - milost.
- ▶ Ukazuje své rány - zdroj svátostí.
- ▶ Přijměte Ducha svatého - Duch je přítomný v každé svátosti.
- ▶ Komu hříchy odpustíte - **svátost smíření**.

Neděle Božího milosrdenství

- ▶ *Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se doprostřed a řekl: „Pokoj vám.“ Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuji a věř!“ (Jan 20,26-28)*
- ▶ **Dotkni se mých ran.**
- ▶ **Vstupní modlitba**
- ▶ **Bože, ty o Velikonocích vždy znovu oživuješ víru svého lidu; prosíme tě:
opatruj a upevňuj v nás, cos nám daroval,
ať všichni stále hlouběji chápeme,
co to pro nás znamená, že jsme byli obmyti křtem,
znovuzrozeni z Ducha Svatého a vykoupeni krví tvého Syna.**

Cvičení

- ▶ Před vzkříšením
 - ▶ Připravit se na obnovu křestního slibu - projít si otázky, uvědomit si, co to pro mě znamená.
 - ▶ Dívat se na kříž, vnímat tam zdroj svátostí, opakovat si Ježíšova slova na kříži.
- ▶ Po vzkříšení
 - ▶ Setkání se Vzkříšeným.